VNEUS Mäntylä Marko(VNK)

20.08.2020
JjulkINEN

Viite

Asia
Eurooppa-neuvoston jäsenten videokokous 19.8.

Eurooppa-neuvoston jäsenten videokokous järjestettiin Valko-Venäjän tilanteen vuoksi. Lisäksi kokouksessa käsiteltiin lyhyesti myös Malin ajankohtaisia tapahtumia sekä itäisen Välimeren tilannetta ja EU-Turkki –suhteita.

Päämiestasolla järjestetty kokous osoitti EU:n Valko-Venäjän tilanteelle antamaa huomiota. Kokouksesta puheenjohtaja Michelin yhteenvetona annetut viestit vastasivat hyvin Suomen tavoitteita ja vahvistivat EU:n yhtenäistä lähestymistapaa Valko-Venäjän tilanteeseen.

Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Charles Michel kutsui Eurooppa-neuvoston jäsenet 19.8. videokokoukseen Valko-Venäjän tilanteesta johtuen. Kokoukseen osallistuivat kaikki Eurooppa-neuvoston jäsenet eli puheenjohtaja Charles Michel, komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen ja 27 jäsenmaan valtion tai hallituksen päämiehet sekä lisäksi EU:n ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja Josep Borrell Fontelles. Euroopan parlamentin puhemies David Sassoli kävi pitämässä puheenvuoron kokouksen alussa. Suomea edusti pääministeri (PMI) Sanna Marin.

Valko-Venäjän tilanteesta käytiin täysi pöytäkierros. Lisäksi kokouksessa käsiteltiin lyhyesti myös Malin ajankohtaisia tapahtumia sekä itäisen Välimeren tilannetta ja EU-Turkki –suhteita.

Puheenjohtaja Michel julkaisi kokouksen jälkeen oman yhteenvetonsa. Yhteenvedon teksti heijastelee hyvin kokouksessa käytyä keskustelua, jossa näkemykset Valko-Venäjän tilanteesta ja EU:n vastauksesta olivat varsin yhtenevät. Suomi on korostanut EU:n yhtenäisen lähestymistavan tärkeyttä. Aiheen käsitteleminen päämiestasolla osoittaa osaltaan EU:n huomiota aiheelle.

Michelin yhteenvedossa todetaan EU:n seuranneen Valko-Venäjän tilannetta tiiviisti 9.8. pidettyjen presidentinvaalien jälkeen. Vaalit eivät EU:n näkemyksen mukaan olleet vapaat, eivätkä oikeudenmukaiset. Valko-Venäjän kansalla on oikeus päättää tulevaisuudestaan ja Eurooppa-neuvoston jäsenet ilmaisivat heitä kohtaan solidaarisuutensa. Yhteenvedossa tuomitaan valtion viranomaisten suhteeton väkivalta mielenosoittajia kohtaan ja vedotaan laittomasti pidätettyjen vapauttamisen puolesta. Yhteenvedossa todetaan, että EU määrää lähiaikoina pakotteita huomattavalle määrälle henkilöitä, jotka ovat vastuussa väkivallasta, tukahduttamistoimista ja vaalitulosten väärentämisestä. Ulkoministerit jatkavat asian valmistelemista. Valko-Venäjän viranomaisia kehotetaan osallistavaan kansalliseen vuoropuheluun sekä rauhanomaiseen ja demokraattiseen prosessiin kriisistä ulospääsemiseksi. Myös kolmansien valtioiden tulisi tukea prosessia. EU:lla on valmius tukea kriisin rauhanomaista ratkaisemista ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) ehdottamia toimia, jotka saivat kokouksessa täyden tuen. Kokouksesta annetut viestit olivat siten hyvin linjassa EU:n aiempien lausuntojen kanssa ja vastasivat hyvin Suomen tavoitteita.

Suomen puheenvuorossa pääministeri Marin korosti EU:n yhtenäisen, koordinoidun ja oikea-aikaisen lähestymistavan tärkeyttä nopeasti kehittyvässä tilanteessa. PMI Marin totesi, etteivät vaalit täyttäneet kansainvälisiä eivätkä Etyjin ja sen vaalitarkkailujärjestön ODIHR:in kriteerejä, eivätkä olleet vapaat ja oikeudenmukaiset. Mahdolliset uudet vaalit tulisi järjestää sovittujen periaatteiden mukaisesti, mukaan lukien Etyjin kansainvälinen vaalitarkkailu. Valko-Venäjän hallitusta tulee kehottaa todelliseen poliittiseen vuoropuheluun opposition kanssa tilanteen rauhoittamiseksi ja demokratiaprosessin tukemiseksi. PMI Marin korosti myös, että EU:n tulee vedota Valko-Venäjän viranomaisiin väkivallan käytön välttämiseksi ja mielenosoitusten aikana pidätettyjen ja aiemmin vangittujen poliittisten vankien vapauttamiseksi. Väkivaltaisuuksiin syyllistyneet pitää saattaa vastuuseen. Suomi pitää EU:n kohdennettujen ja oikeudellisesti perusteltujen pakotteiden asettamista perusteltuna henkilöille, jotka ovat vastuussa vaalivilpin organisoinnista ja väkivallasta rauhanomaisia mielenosoittajia kohtaan. PMI Marin korosti myös tarvetta tukea Valko-Venäjän kansalaisyhteiskunnalle, ml. nuorisolle ja riippumattomalle medialle. Valkovenäläisten omaa tahtoa on kunnioitettava tilanteen ratkaisussa.

Kokouksen lopuksi käsiteltiin myös itäisen Välimeren tilannetta ja EU-Turkki –suhteita. Michelin yhteenvedossa ilmaistaan huoli kasvavista jännitteistä ja korostetaan kiireellistä tarvetta rauhoittaa tilanne. Aiheesta aiemmin annettujen Eurooppa-neuvoston päätelmien tavoin kokouksessa Eurooppa-neuvoston jäsenet ilmaisivat täyden solidaarisuutensa Kreikkaa ja Kyprosta kohtaan. Yhteenvedossa todetaan, että aiheeseen päätettiin palata Eurooppa-neuvoston 24.-25.9. kokouksessa, jossa on tarkoitus käsitellä kokonaisvaltaisesti EU:n ja Turkin suhteita, ja että kaikki vaihtoehdot ovat avoinna.

Malin tilanteen osalta ilmaistiin huoli viimeaikaisista tapahtumista ja niiden mahdollisista seurauksista alueen vakaudelle ja terrorismin torjunnalle. EU tukee Länsi-Afrikan valtioiden talousyhteisön (ECOWAS) toimia Malin kansan toiveita vastaavan ratkaisun löytämiseksi.

LIITTEET

Asiasanat	Eurooppa-neuvosto, Valko-Venäjä
Hoitaa	**UM, VNK**
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, SP, STM, TEM, VM, VTV, YM